

Fiche 1: Verordening en richtlijn fokkerij

1. Algemene gegevens

Titel voorstellen

1) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 89/608/EEG, 90/425/EEG en 91/496/EEG wat de verwijzingen naar de zoötechnische wetgeving betreft

2) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de zoötechnische en genealogische voorwaarden voor de handel in en de invoer in de Unie van fokdieren en levende producten ervan

Datum ontvangst Commissiedocument

12 februari 2014

Nr. Commissiedocument

COM 2014/4

COM 2014/5

Prelex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=1041678

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=1041675

Nr. Impact Assessment Commissie en Opinie Impact Assessment Board

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad

Landbouw- en Visserijraad

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken

Rechtsbasis, besluitvormingsprocedure Raad, rol Europees Parlement, gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

a) *Rechtsbasis*

Artikel 42 en 43, tweede lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

b) Besluitvormingsprocedure Raad en rol Europees Parlement

Gewone wetgevingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid in de Raad, medebeslissing Europees Parlement.

c) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

De verordening bevat tientallen grondslagen voor gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen. De Commissie wordt voor de vaststelling van uitvoeringshandelingen bijgestaan door het Permanent Zoötechnisch Comité, ingesteld bij besluit 77/505/EEG van de Raad. De onderzoeksprocedure is hierbij van toepassing. De voorgestelde richtlijn bevat geen grondslagen voor gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen.

2. Samenvatting BNC-fiche

De huidige zoötechnische regelgeving voor fokrunderen, -varkens, -schapen, -geiten en -paarden bestaat uit diverse richtlijnen. Deze regelgeving is gericht op het bevorderen van de vrije handel in fokdieren en hun genetisch materiaal. Met de voorgestelde verordening worden in één rechtskader alle beginselen uit deze richtlijnen opgenomen, inclusief bepalingen voor de uitvoering van officiële en zoötechnische controles. De voorgestelde richtlijn is tijdelijk en moet zorgen voor consistentie in de regelgeving over veterinaire controles.

De Commissievoorstellen vallen binnen de bevoegdheden van de Europese Unie. Het oordeel van Nederland over de subsidiariteit en proportionaliteit van de voorstellen is positief. Bij de proportionaliteit van de verordening plaatst Nederland echter wel een kanttekening ten aanzien van de essentiële onderdelen die middels gedelegeerde handelingen worden geregeld. Nederland wil deze onderdelen opgenomen zien in de verordening.

Nederland is over de hoofdlijnen van het voorstel voor een verordening positief. Een verordening werkt rechtstreeks in een lidstaat. Handelsbelemmeringen als gevolg van verschillen in interpretatie tussen lidstaten bij de omzetting van richtlijnen in nationaal recht zouden daardoor niet meer moeten voorkomen. Het voorstel beoogt echter geen herziening of modernisering van de regelgeving waardoor volgens Nederland aspecten als duurzaamheid en diergezondheid en dierenwelzijn onvoldoende belicht worden. Nederland is positief over de voorgestelde richtlijn.

3. Samenvatting voorstel

De zoötechnische wetgeving van de EU is gericht op het bevorderen van de vrije handel in fokdieren en hun genetisch materiaal met inachtneming van de duurzaamheid van de fokprogramma's en de instandhouding van de genetische rijkdom. Met de voorgestelde verordening worden in één rechtskader de huidige regels opgenomen, inclusief bepalingen voor de uitvoering van officiële en zoötechnische controles.

De huidige zoötechnische wetgeving bestaat uit vier richtlijnen voor specifieke soorten, waarin de basisregels voor fokrunderen, -varkens, -schapen, -geiten en -paarden zijn neergelegd. Deze regels gaan over:

- de erkenning en opname in lijsten van fokkersorganisaties, fokkersverenigingen en privéondernemingen;
- de goedkeuring van fokprogramma's;
- de inschrijving van dieren in stamboeken en keurstamboeken en de classificatie ervan op grond van de genetische waarde;
- de registratie van varkens van gekruiste rassen of stammen in registers;
- het prestatieonderzoek en de genetische evaluatie alsmede de inhoud van zoötechnische certificaten voor fokdieren en sperma, eicellen en embryo's ervan.

Daarnaast zijn er technische voorschriften van dezelfde aard betreffende de toelating van fokdieren voor de voortplanting vastgesteld in drie richtlijnen van de Raad en één beschikking van de Commissie. In een horizontale richtlijn, aangevuld met uitvoeringsmaatregelen, zijn voorschriften voor de invoer van fokdieren en levende producten ervan uit derde landen vastgesteld. Ten slotte zijn in een specifiek besluit van de Raad voorschriften voor de aanwijzing van een referentiecentrum voor het fokken van runderen vastgesteld.

De voorgestelde richtlijn wijzigt de verwijzing naar zoötechnische controles in de richtlijnen 89/608/EEG, 90/425/EEG en 91/496/EEG. Deze controlerichtlijnen zien zowel toe op veterinaire als zoötechnische controles. De richtlijn is een tijdelijke richtlijn die noodzakelijk is als de zoötechnische verordening sneller afgehandeld wordt dan de nieuwe controleverordening (officiële controles voedselveiligheid en dier- en plantgezondheid) waarin de veterinaire controles worden opgenomen¹.

Bij beide voorstellen ontbreekt de subsidiariteits- en evenredigheidsparagraaf, hoewel de Commissie wel verplicht is deze op te nemen².

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

De EU heeft op het gebied van landbouw een met de lidstaten gedeelde bevoegdheid. De Commissie heeft volgens Nederland beide voorstellen gebaseerd op de juiste rechtsgrondslagen, namelijk artikelen 42 en 43, tweede lid, van het VWEU.

b) Subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

De subsidiariteit van de voorstellen wordt als positief beoordeeld. De zoötechnische wetgeving stelt Europese kaders vast en reguleert daarmee het op de markt brengen van fokdieren en hun genetisch materiaal en een vrij verkeer daarvan in Europa binnen de interne markt. Dit onderwerp is reeds

¹ Voorstel COM(2013) 265 final, kamerstuk 33643

² Ingevolge Protocol 2: Betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid

geregeld op Europees niveau middels diverse richtlijnen. Gelet op de behoefte aan geharmoniseerde regels en een level playing field ten behoeve van het vrije verkeer, is EU-optreden wenselijk. Het schrappen van genoemde verwijzingen uit de richtlijnen is noodzakelijk en kan alleen op Europees niveau worden geregeld.

De proportionaliteit van de voorstellen wordt als positief beoordeeld. Wel plaatst Nederland een kanttekening bij de proportionaliteit van de verordening.

Het voorgestelde rechtsinstrument, een verordening, kan op Nederlandse instemming rekenen, omdat ze rechtstreeks van toepassing is en daarmee minder risico bestaat op verschillende interpretaties en uitvoeringspraktijken tussen de lidstaten (level playing field). Nederland had hierbij echter ook een verdere modernisering van het rechtskader willen zien. De kanttekening die Nederland plaatst, heeft betrekking op essentiële onderdelen van het voorstel die middels gedelegeerde handelingen worden geregeld. Deze moeten in de verordening zelf worden opgenomen.

De doelen van het voorstel voor een richtlijn staan in verhouding met de voorgestelde maatregelen.

c) Nederlands oordeel over de voorstellen op het gebied van gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

De voorgestelde verordening bevat tientallen grondslagen voor gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen. Gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen kunnen sneller worden aangepast aan wetenschappelijke en andere nieuwe ontwikkelingen. Nederland beoordeelt dit als positief. Tegelijkertijd pleit Nederland tegen het opnemen van essentiële onderdelen in gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen. Deze moeten in de verordening zelf worden opgenomen.

Zo is Nederland kritisch over het feit dat de reikwijdte van de verordening wordt uitgebreid bij gedelegeerde handeling voor andere soorten landbouwhuisdieren dan runderen, varkens, schapen, geiten, en paardachtigen in artikel 35, eerste lid, en artikel 45, eerste lid. De reikwijdte van de verordening is een essentieel onderdeel dat in de verordening zelf geregeld moeten worden. Een gedelegeerde handeling is hiervoor niet op zijn plaats. Bovendien is het niet wenselijk een uitvoeringshandeling op basis van een gedelegeerde handeling vast te stellen. Dit maakt de regelgeving ondoorzichtig.

Nederland is evenmin voorstander van gedelegeerde handelingen over de maatregelen die de bevoegde autoriteit naar aanleiding van de resultaten van officiële controles moet nemen (artikel 52, eerste lid). Dit geldt ook voor het vaststellen van gedelegeerde handelingen over bestuursrechtelijke en civielrechtelijke sancties. Dit zijn volgens Nederland essentiële onderdelen die in de verordening zelf moeten worden opgenomen.

De Commissie heeft in artikel 32, tweede lid, onderdeel b, de bevoegdheid bij gedelegeerde handeling taken en functies van referentiecentra te wijzigen. Het heeft de voorkeur dit in de verordening op te nemen.

Nederland kan wel instemmen met het voorstel dat de uitvoeringshandelingen in de verordening middels de onderzoeksprocedure worden vastgesteld. Op grond van artikel 2 lid 2 sub b onder ii van verordening 182/2011 is de onderzoeksprocedure met name van toepassing op landbouw- en visserijonderwerpen.

5. Financiële implicaties, gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

a) Consequenties EU-begroting

Voor beide voorstellen (vooralsnog) geen. Nederland is van mening dat eventueel benodigde middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2014-2020 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of decentrale overheden

Op onderdelen, zoals de uitvoering van officiële controles, zou het voorstel voor een verordening kunnen leiden tot extra kosten afhankelijk van de wijze waarop Nederland de controles in gaat richten. Het voorstel biedt ook de mogelijkheid om vergoedingen te innen om de kosten van de officiële controles te dekken. Op dit moment is nog niet helder hoe deze mogelijkheid zich verhoudt tot de in het voorstel genoemde risicogebaseerde controlesystematiek. Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger

Indien Nederland besluit gebruik te maken van de mogelijkheid om vergoedingen te innen om de kosten van officiële controles te dekken, zal dit leiden tot financiële consequenties voor de erkende stamboekverenigingen of fokkerijen.

d) Gevolgen voor regeldruk/administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden, bedrijfsleven en burger

In principe zijn er geen gevolgen voor regeldruk, omdat met de voorgestelde verordening alle benoemde regels in één rechtskader worden opgenomen. Eén bepaling (geschillenbeslechting) heeft mogelijk consequenties voor de administratieve lasten.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

De huidige zoötechnische richtlijnen (en een beschikking) worden vervangen door een verordening. Hoewel een verordening rechtstreeks werkt, is er aanpassing van de Nederlandse regelgeving nodig. Allereerst is aanpassing vereist van de nationale regelgeving waarin de richtlijnen geïmplementeerd zijn, met name het Fokkerijbesluit en de Regeling handel levende dieren en levende producten. Tevens zal het toezicht op de naleving en de handhaving van de verordening in het nationale wetgevingskader worden geregeld. Aan de verordening zal uitvoering gegeven worden in het kader van de Wet dieren. De bepaling over geschillenbeslechting heeft mogelijk consequenties. Op het eerste gezicht lijkt hier sprake van een besluit in het kader van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat zou betekenen dat een stamboekvereniging of fokkerij aangemerkt moet worden als b-bestuursorgaan met deels publiekrechtelijke bevoegdheden.

Er zijn geen consequenties voor decentrale regelgeving, omdat de product- en bedrijfsschappen binnenkort zullen ophouden te bestaan (Kamerstukken II 2012/13, 32 615, nr. 8). Artikel 9, derde lid van het voorstel voorziet in toepassing van de lex silencio positivo.

Het voorstel voor een richtlijn wijzigt richtlijnen 89/608/EEG, 90/425/EEG en 91/496/EEG zodanig dat de verwijzing naar de zoötechnische wetgeving wordt geschrapt. Dit vereist aanpassing van een viertal besluiten³ en een zestal ministeriële regelingen.⁴

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

In het voorstel wordt een periode van 18 maanden gehanteerd tussen de inwerkingtreding en het van toepassing worden van de verordening. Wegens de wijziging van de wet zal Nederland pleiten voor een termijn van 30 maanden. Aandachtspunt daarbij is dat de belangrijkste (onderliggende) Europese uitvoeringsregelgeving (gedelegeerde en uitvoeringshandelingen) tijdig klaar moeten zijn.

In het voorstel wordt een periode van 18 maanden gegeven na die van bekendmaking in het publicatieblad om te voldoen aan de richtlijn. Deze periode volstaat om de richtlijn te implementeren.

³ Fokkerijbesluit, Besluit inzake het in de handel brengen van dieren en producten en de toepassing van maatregelen met betrekking tot in Nederland gebrachte dieren en producten, Besluit aanwijzing diersoorten besmettelijke dierziekten, en Besluit bedrijfscontrole varkensziekten (treedt in werking op nader te bepalen tijdstip).

⁴ Regeling handel levende dieren en levende producten, Aanwijzing werkzaamheden veterinaire hoofdinspecteur, Regeling tijdelijke maatregelen dierziekten, Regeling retributies veterinaire en hygiënische aangelegenheden I, Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's, en Regeling aquacultuur.

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

In de voorstellen is geen evaluatie- of horizonbepaling opgenomen. Gezien de tot nog toe onbekende inhoud van de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen en de snelle ontwikkelingen op zowel technisch en wetenschappelijk gebied in de fokkerij acht Nederland dit wel wenselijk. Nederland zal daarom pleiten voor het opnemen van een evaluatiebepaling in de verordening.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid

Op dit moment is de uitvoering van de huidige richtlijnen belegd bij het Productschap Vee en Vlees. Als gevolg van het opheffen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties en de daarop volgende overdracht van taken naar de rijksoverheid, wordt straks de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) belast met de uitvoering van het voorstel. De kern van het voorstel bevat geen grote wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie. Ten aanzien van de uitvoerbaarheid worden dan ook geen grote wijzigingen voorzien en is de verwachting dat het voorstel goed uitvoerbaar is. Verder moet worden opgemerkt dat de uitvoerbaarheid ook nog afhangt van de nu nog onbekende inhoud van de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen op dit vlak.

b) Handhaafbaarheid

Het voorstel lijkt relatief veel vrijheid te bieden om controles uit te voeren en maatregelen te treffen om naleving van de verordening te waarborgen. De inhoud van specifieke verantwoordelijkheden en taken (o.a. uitvoering en frequentie van controles) van de bevoegde autoriteit is op dit moment echter nog onbekend (gedelegeerde handeling).

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Er worden geen nadelige gevolgen voor ontwikkelingslanden voorzien. De verordening beoogt een vereenvoudiging van het Europese wettelijk kader. In de regels voor de import van fokdieren en hun genetisch materiaal zijn inhoudelijk minimale wijzigingen aangebracht. Fokdieren en hun levende producten die worden geïmporteerd in de EU moeten aan dezelfde eisen voldoen als wordt geëist voor de handel tussen lidstaten.

9. Nederlandse positie

Nederland is over de hoofdlijnen van de voorstellen positief. Door het omzetten van de bestaande regelgeving in een verordening, zouden handelsbelemmeringen als gevolg van verschillen in interpretatie tussen lidstaten bij de omzetting van richtlijnen in nationaal recht niet meer moeten voorkomen.

Het voorstel behelst echter geen herziening of modernisering, omdat de Commissie van mening is dat de basisbeginselen en de belangrijkste voorschriften van de zoötechnische wetgeving van de Unie adequaat zijn en voldoende zijn aangepast aan de technische ontwikkelingen op het gebied van de

veeteelt. Uit het oogpunt van duurzaamheid, diergezondheid en dierenwelzijn vindt Nederland een modernisering wenselijk en zal dit bepleiten bij de Commissie.

Verder plaatst Nederland kritische kanttekeningen bij een aantal voorgestelde grondslagen voor gedelegeerde handelingen. Zo wordt er een aantal keren voorgesteld om essentiële onderwerpen in gedelegeerde handelingen op te nemen. Nederland is van mening dat deze onderwerpen in de verordening zelf geregeld moeten worden en zal zich hiervoor inzetten.

Daarnaast zal Nederland zich er bij de bepaling over geschillenbeslechting voor inzetten dat de administratieve lasten zo beperkt mogelijk blijven en de rechtspositie van stamboekverenigingen en fokkerijen gelijk blijft aan de huidige situatie.

Tot slot constateert Nederland dat de paragraaf over subsidiariteit en evenredigheid in beide voorstellen ontbreekt.

Fiche 2: Mededeling Internetbeleid en -Governance

1. Algemene gegevens

Titel voorstel:

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over Internetbeleid en -Governance: de rol van Europa in de toekomstige ontwikkeling van Internet Governance

Datum Commissiedocument:

12 februari 2014

Nr. Commissiedocument:

COM (2014) 72

Pre-lex:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=1041682#1213517

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad:

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Eerstverantwoordelijk ministerie:

Ministerie van Economische Zaken

2. Essentie voorstel

Deze mededeling bouwt voort op de voorgaande mededeling van de Europese Commissie over internet governance uit 2009.

In de mededeling wordt een aanzet gedaan voor een gemeenschappelijke Europese visie op internet governance. De Commissie constateert namelijk dat in de afgelopen periode de meningsverschillen in het mondiale debat over de toekomst van het internet en het multistakeholder model¹ van internet governance zich hebben verscherpt. Daarnaast hebben onthullingen over grootschalige af luisterpraktijken en de angst voor cybercriminaliteit ervoor gezorgd dat het vertrouwen in het

¹ Het multistakeholder model van internet governance is het samenwerkingsverband, waarbij een brede groep van belanghebbenden (bedrijfsleven, overheden, maatschappelijke organisaties, onderzoeksinstituten en de technische gemeenschap) op een informele wijze, op gelijke voet, en op basis van consensus afspraken maakt over internetvraagstukken, zoals internetdomeinnamen, -standaarden en zelfregulering.

internet is geschaad. Al deze factoren tezamen kunnen volgens de Commissie leiden tot een fragmentatie van het internet langs de grenzen van nationale staten, waardoor innovatie en het groeipotentieel van de (Europese) interneteconomie worden belemmerd.

De Europese visie moet volgens de Commissie gericht zijn op het verdedigen en bevorderen van fundamentele rechten en democratische waarden, het waarborgen van internet als één, ongefragmenteerd, netwerk en het versterken van het multistakeholder model, waaronder begrepen het versterken en hervormen van het mondiale Internet Governance Forum (IGF) en het globaliseren van de Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN)² en de Internet Assigned Numbers Authority (IANA)³.

De Commissie gaat in haar mededeling in op de belangrijkste discussiepunten van dit moment, namelijk het streven naar wereldwijde consensus over niet-bindende, maar leidende beginselen van internet governance, het versterken van de bestaande samenwerkingsverbanden en het globaliseren van de werking en het beheer van het internet (par. 2-4). Als het gaat om het versterken van het multistakeholder model van internet governance zoekt de Commissie in par. 5 de samenwerking met stakeholders. Tot slot noemt de Commissie een aantal andere belangrijke problemen met betrekking tot internet governance dat in de toekomst moet worden geadresseerd, namelijk de interactie tussen technische standaarden en publieke belangen, het vertrouwen in internet en het spanningsveld tussen heterogene nationale jurisdicties en het open internet (par. 6-8).

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Er is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten op de terreinen van internet en telecommunicatie.

De Nederlandse grondhouding over de subsidiariteit van het voorstel is positief. Internet governance is per definitie een grensoverschrijdend thema. Er is dan ook een gegronde reden om te komen tot een aanzet voor een gemeenschappelijke Europese visie op internet governance. Het kabinet is van mening dat de EU in het mondiale internet governance overleg zoveel mogelijk met één stem moet spreken. Hierbij moeten wel de bestaande bevoegdheden tussen de lidstaten en de EU in het externe optreden worden gerespecteerd.

² ICANN is een in de VS gevestigde not-for-profit organisatie die wereldwijd regels vaststelt voor het beleid en de uitgifte van internetdomeinnamen. De Amerikaanse overheid en ICANN hebben zich via een convenant wederzijds gecommitteerd aan een aantal afspraken over o.a. goed bestuur.

³ IANA is de operationele eenheid binnen ICANN die wereldwijd internetdomeinnamen en IP-adressen beheert, die nodig zijn om computers met elkaar te kunnen laten communiceren. De Amerikaanse overheid houdt hier contractueel toezicht op. In de praktijk komt dit neer op een procedurele check.

De Nederlandse grondhouding over de proportionaliteit van het voorstel is positief. De visie die de Commissie voorstelt, staat in juiste verhouding tot het doel. Het kabinet acht het evenals de Commissie niet nodig dat er een nieuw internationaal rechtsinstrument zou moeten komen om de uitdagingen in verband met internet governance aan te pakken.

Zodra er naar aanleiding van deze mededeling nieuwe voorstellen van de Commissie worden uitgebracht, dan zal het kabinet deze voorstellen opnieuw beoordelen op subsidiariteit, proportionaliteit en de financiële consequenties

De in deze mededeling voorziene maatregelen passen binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2014-2020.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Algemene opmerkingen

Voorop staat dat Nederland het doel van de mededeling van de Commissie volledig onderschrijft om het multistakeholder model van internet governance te versterken en Europa zoveel mogelijk met één stem te laten spreken in de internationale internet governance arena. Daarbij moet de bestaande bevoegdheidsverdeling tussen de lidstaten en de EU in het externe optreden wel worden gerespecteerd.

Nederland vindt het wenselijk dat de Raad zich uitspreekt over deze mededeling.

Beginselen van internet governance

Wereldwijd hebben vele publieke en private organisaties in de loop der tijd internetprincipes geformuleerd die echter veelal zijn ingegeven vanuit eigen belangen. Het gaat hier om in totaal zo'n 24 documenten (o.a. van OESO, G8, Raad van Europa).

De Commissie steunt het streven naar wereldwijd geldende en door alle stakeholders gedragen coherente internetprincipes en wil daarover een gemeenschappelijk Europese visie uitdragen.

Nederland is daar voorstander van en wil dat in elk geval de volgende belangrijke principes worden meegenomen in lijn met het staande kabinetsbeleid⁴:

- het internet is een medium dat open, beschikbaar, toegankelijk, betrouwbaar, stabiel, veilig, vrij en ongecensureerd is, waarbij netneutraliteit wordt gegarandeerd
- dezelfde rechten die offline gelden, moeten ook online worden beschermd, zoals bevestigd door VN-resolutie A/RES/68/167 van 18 december 2013

⁴ Hierbij wordt onder meer verwezen naar de middellangetermijn visie van het kabinet op telecommunicatie, media en internet (Kamerstuk, vergaderjaar 2013-2014, 26643, nr. 300), de Nationale Cybersecurity Strategie 2 (Kamerstuk, vergaderjaar 2013-2014, 26643, nr. 291) en de Beleidsbrief "Respect en recht voor ieder mens" (Kamerstuk, vergaderjaar 2012-2013, 32735, nr. 78).

- zelfregulering op het internet moet ondersteund blijven en verdient de voorkeur boven regulering. In de 50 jaar van haar bestaan heeft het internet zich zonder overheidsingrijpen ontwikkeld tot wat het nu is.

Fundamentele rechten online

Nederland onderschrijft de centrale rol die door de Commissie aan fundamentele rechten en democratische waarden wordt toegekend. De accenten die ten aanzien van fundamentele rechten online in de toelichting worden genoemd, komen naar de mening van Nederland echter onvoldoende terug in de actiepunten. Uitgangspunt is dat offline rechten ook online gelden. Uit de actiepunten zou naar voren hebben moeten komen hoe dit uitgangspunt door de EU en de lidstaten wordt gegarandeerd. In het bijzonder vereist dit een actieve Europese rol in de discussie die met name sinds de eerste NSA-onthullingen in juni 2013 wordt gevoerd over hoe het recht op privacy online effectief kan worden beschermd. Ook het rechtmatig optreden van de overheid voor de opsporing en de bewijsvergaring op internet moet mogelijk zijn voor de bestrijding van cybercrime en andere strafbare feiten. De discussies over de bescherming van fundamentele rechten online, zoals het recht op privacy en het recht op vrijheid van meningsuiting, dienen plaats te hebben binnen de bestaande mensenrechtenkaders. Voor het formuleren van nieuwe beginselen op dit punt ziet Nederland geen reden. Nederland acht deelname van civil society aan voorgenoemde discussie essentieel, nu de belangen van gebruikers in belangrijke mate door civil society worden behartigd.

Multistakeholder model

Nederland staat pal voor het behoud, de versterking en het vergroten van het draagvlak van het multistakeholder model voor internet governance en zal dat standpunt ook in de toekomst blijven uitdragen. Net als de Commissie is Nederland geen voorstander van het instellen van nieuwe internetorganisaties.

De Commissie wijst terecht op de noodzaak van het globaliseren van ICANN. Daarnaast is een versterking van de rol van overheden binnen ICANN evenzeer nodig, omdat besluiten van die organisatie in toenemende mate het publieke belang raken.

De Commissie merkt verder terecht op dat het IGF moet worden versterkt en hervormd en verwijst daarbij naar specifieke aanbevelingen van de VN uit 2011.

Nederland is van mening dat het IGF tastbare resultaten zou moeten opleveren in de vorm van bijv. operationele aanbevelingen (geen bindende besluiten). Verder zouden meer concrete initiatieven moeten worden ontplooid om ontwikkelingslanden achter het gedachtegoed van dit mondiale discussieplatform te krijgen en hen hierin te betrekken. Het opzetten van regionale IGF's is hiertoe een goed middel.

Nederland is ook voorstander van een modernisering van de Internationale Telecommunicatie Unie (ITU). Het gaat daarbij om het meer betrekken van niet-overheidspartijen bij de besluitvorming en het vereenvoudigen van de werkwijze en procedures van deze internationale organisatie.

Beleidsmatige samenhang

Positief is dat de Commissie een poging doet beleidsmatig meer verband te leggen met andere Europese strategische beleidsvraagstukken, zoals bijv. de EU cybersecurity strategie, cybercrime, netwerk- en informatiebeveiliging, cloudcomputing, dataprotectie en open standaarden. Een sterkere beleidsmatige samenhang leidt tot een meer coherente positie van de EU en de lidstaten naar buiten toe. Een verwijzing naar de Raadsconclusies over de EU cybersecurity strategie van 25 juni 2013 en de mensenrechten ontbreekt echter en had hier ook vermeld moeten worden. Nederland is, zoals ook in de Nationale Cyber Security Strategie 2 is vermeld, voorstander van een integrale aanpak van het cyberdomein en ziet dit graag (blijvend) terug in de aanpak van de Commissie.

Samenwerkingsverbanden

De Commissie wekt de indruk dat zij toe wil naar een nieuw multistakeholder discussieplatform op Europees niveau voor het ontwikkelen van een coherent Europees internet governance beleid. Onduidelijk is echter wat de toegevoegde waarde hiervan is ten opzichte van de bestaande (private en publieke) initiatieven en organisaties op nationaal en regionaal niveau. Nederland geeft liever de voorkeur aan de inbreng van nationale en regionale Internet Governance Fora, zoals de European Dialogue on Internet Governance (EuroDIG)⁵.

Nederland steunt de Commissie in haar voorstel om in samenwerking met alle betrokken stakeholders te komen tot concrete en operationele aanbevelingen, die moeten waarborgen dat internetstandaarden zoveel mogelijk rekening houden met publieke belangen (o.a. veiligheid, privacy). Van belang is dat deze afspraken in goed overleg tussen alle betrokkenen tot stand komen.

Capacity building

De digitale kloof tussen met name ontwikkelde en ontwikkelingslanden verbreedt zich. Terecht besteedt de Commissie hier aandacht aan. Om ontwikkelingslanden bij te staan in hun digitale ontwikkeling zou het nog te ontwikkelen plan van de Commissie voor een Global Internet Policy Observatory (GIPO) -een online toegankelijke databank met informatie en trends over internetbeleid wereldwijd- ondersteunend kunnen zijn.

Nederland vindt ook dat meer aandacht nodig is voor de onderliggende legitieme problemen die ontwikkelingslanden ondervinden op het gebied van bijv. cybercrime en spam. Speciale workshops en trainingen zouden die landen kunnen helpen bij het aanpakken van de genoemde problemen.

⁵ EuroDIG is een pan-Europees multistakeholder discussieplatform over internet governance.